

Nr 179

Av herr **Nelander** och fru **Nettelbrandt**, om en prisgeografisk undersökning.

(Lika lydande med motion nr 153 i Första kammaren)

De statliga löne- och skattegrupperingarna har under sin mer än fyrtioåriga tillvaro varit föremål för allmänt intresse från stora medborgargrupper — helt naturligt då de i ekonomiskt avseende betytt så mycket för så många. Kritiken mot systemet har understundom varit hård men ofta ganska splittrad.

Sedan skattegrupperingen slopats fr. o. m. år 1962 återstår ortsgupperingen i lönehänseende. Ortsgrupperingsutredningen föreslog redan 1957 (SOU 1957: 42) i princip dyrortsgupperingens slopande men angav möjligheter att för vissa områden, såsom Norrland och Stockholm, genom förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter bestämma eventuellt behövliga tillägg. Remissinstanserna, enkannerligen personalorganisationerna, avstyrkte emellertid i många fall det senare förfarings sättet.

Ortsgrupperingsutredningens redan 1957 uttalade mening att en successiv sammanpressning av indextalen i de olika ortsgupperna ägt rum torde numera vara ganska allmänt accepterad. Sedan ortsgrupp 2 i löneavseende slopats återstår nu endast tre dyrortsgupper.

Med anledning av i ämnet väckta motioner behandlades frågan ånyo av riksdagen år 1958, som i enlighet med stats- och bevillningsutskottens utlåtanden begärde en prisgeografisk undersökning för att kunna bedöma skillnaderna i dyrhetsavseende mellan de olika ortsgupperna. I början av 1959 tillkallade chefen för civildepartementet en utredningsman, nämligen generaltulldirektören V. Fahlander, att verkställa utredning angående grunderna för en sådan prisgeografisk undersökning. Utredningen framlade på sommaren 1962 ett betänkande (SOU 1962: 39) med förslag till grunder för ifrågavarande undersökning, som tänktes påbörjad i mars 1963 och avslutad 1965.

Den av riksdagen begärda och av utredningsmannen nu föreslagna prisgeografiska undersökningen bör omedelbart tillsättas. Den bör arbeta så snabbt, att det av utredningsmannen angivna tidsutrymmet kan förkortas och förslag framläggas för riksdagen om möjligt redan under år 1964.

De av utredningsmannen föreslagna riktlinjerna synes böra i huvudsak följas. Liksom vid närmast föregående undersökning måste man enligt vår mening inrikta sig på stora geografiskt sammanhängande dyrortsområden. Hänsyn måste

tagas icke endast till de prisstatistiskt mätbara faktorerna utan också till de icke mätbara dyrhetsförhållanden, som följer av ett miljöbetonat tvång. Vid den slutliga inplaceringen torde man sålunda inte kunna undgå en viss skälighetsbedömning.

I fråga om bedömandet av resekostnader har utredningsmannen föreslagit samma principer som i 1951 års prisgeografiska undersökning. Denna post har onekligen stor betydelse — inte endast ekonomiskt utan också i fråga om tidsförlust. Detta gäller inte bara dem som har längre resa till sin arbetsplats utan också för dem som från glesbygderna måste resa till stad eller tätort för för rättande av vissa inköp etc.

Exempel har funnits där dyrortsgrupperingen använts som ett lokalisering-instrument och där viss befattningsgrupp flyttats upp till högre dyrort men där andra å samma ort stationerade löntagare fått stanna kvar i den lägre gruppen. Detta kan inte vara riktigt.

Tre år har den förberedande utredningen om metoderna för en prisgeografisk undersökning tagit. Då detta skrives — ett halvt år efter betänkandets framläggande — har den nya utredningen ännu ej tillsatts. Även om arbetstiden för den nya utredningen i görligaste mån förkortas, bör under tiden fram till en propositions föreläggande för riksdagen direkt påvisbara felaktigheter eller ändrade förhållanden kunna medföra prövning och eventuell uppflyttning i ortsgrupp. Att som ibland skett endast hänvisa gjorda framställningar till pågående eller kommande utredningar är icke tillfredsställande. Då bärande motiv för en omprövning föres fram bör en sådan omedelbart ske.

Med stöd av vad ovan framförts anhåller vi,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa

1. att den av utredningen angående grunderna för en prisgeografisk undersökning föreslagna undersökningen måtte omedelbart igångsättas och bedrivas med sådan skyndsamhet att förslag om möjligt kan framläggas under år 1964,
2. att i motionen anförda synpunkter på den prisgeografiska undersökningen måtte i möjligaste mån beaktas, och
3. att under mellantiden uppkommande frågor om berättigade uppflyttningar till högre ortsgrupp icke uppskjutes med hänvisning till pågående utredning utan prövas på grundval av anförda omständigheter.

Stockholm den 23 januari 1963

Eric Nelander

Cecilia Nettelbrandt
